

ĮŽANGA MYKOLO ROMERIO STRAIPSNIUI. PROF. M. ROMERIS: „KONSTITUCIJA LEIDŽIAMA NE DEKORACIJAI...“

DR. AUDRONĖ VEILENTIENĖ

„Parlamento studijų“ 15 numeryje publikavome buvusio I, II ir III Seimo nario, teisininko Antano Suginto mokslinį straipsnį „Įstatymų konstitucingumas“, 1924 metais išspausdintą Lietuvos teisininkų draugijos leistame teisės mokslų ir politikos laikraštyje „Teisė“. Straipsnyje autorius apžvelgė rašytinių konstitucijų atsiradimą, skirtumus tarp konstitucinių ir paprastųjų įstatymų, analizavo Vakarų Europos, JAV ir Lietuvos įstatymų konstitucingumą, nagrinėjo Lietuvos Konstitucijos redagavimo ir priėmimo Steigiamajame Seime detales, Konstitucijos komisijos narių argumentus, valdžių pasidalijimo principą ir jo taikymą. Kitame „Teisės“ numeryje buvo išspausdintas prof. Mykolo Romerio straipsnis tokiu pat pavadinimu, kuriame profesorius oponavo buvusiam studentui. M. Romeris pripažino, kad konstitucingumo problemą A. Sugintas išnagrinėjo gerai, tačiau nepritarė jo padarytoms išvadoms. Jis aiškino, kad joks kitas teismas negali panaikinti Seimo priimtų įstatymų, nors jie ir prieštarautų Konstitucijai, nes tuo laikotarpiu nebuvo konstitucinio teismo. Profesorius analizavo, kokiam įstatymui teisėjas turi teikti pirmenybę, ir griežtai prieštaravo A. Suginto nuomonei, kad Konstitucija yra deklaratyvaus pobūdžio aktas. M. Romeriui Konstitucija buvo „rimčiausias įstatymas, toks, kuris turi vadovauti kitiems“¹.

M. Romeris tyrinėjo įvairias administracinės, baudžiamosios, tarptautinės ir kitų teisės šakų bei istorijos mokslų problemas, tačiau

¹ Römeris, M. Įstatymų konstitucingumas. *Teisė*. 1925, Nr. 7, p. 12.

pagrindinė jo mokslinių interesų sritis buvo konstitucinė teisė, kurios pripažintu autoritetu jis buvo laikomas. Lietuvos universitete jis pirmasis pradėjo studentams skaityti konstitucinę teisę ir paliko reikšmingą mokslinį palikimą. Tai daugybė monografių („Reprezentacija ir mandatas“, „Administracinis teismas“, „Konstitucinės ir teismo teisės pasieniuose“, „Lietuvos konstitucinės teisės paskaitos“, „Istorinė Lietuvos sovietizacijos apžvalga ir konstitucinis jos įvertinimas“, veikalų ciklas „Valstybė ir jos konstitucinė teisė“ ir kt.) ir mokslinių straipsnių, kurie buvo spausdinami Lietuvos ir užsienio – Lenkijos, Prancūzijos, Rumunijos – teisiniuose leidiniuose. Jo mokslinė veikla buvo vertinama ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Jis buvo išrinktas Čekoslovakijos mokslo ir meno akademijos, Tarptautinio Prancūzijos revoliucijos instituto nariu, Rumunijos karališkojo administracinės teisės instituto nariu korespondentu.

Prof. Mindaugo Maksimaičio nuomone, M. Romerio mokslo darbai dėl teisinės valstybės propagavimo, demokratiškos vertybių puoselėjimo neprarado savo aktualumo ir yra lietuvių teisinės literatūros aukso fondo dalis². M. Romerio darbai rėmėsi Nepriklausomos Lietuvos Konstitucijos kūrėjais, todėl tikimės, kad jo poleminių straipsnių savo įžvalgomis bus aktualūs šiandienos parlamentarizmo istorijos tyrinėtojams.

² Maksimaitis, M. Profesorius Mykolas Romeris (1880–1945). Prieiga per internetą: https://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/jurisprudencija/archyvas/dwn.php?id=311863.

Prof. Mykolas Romeris